

# GRAFİK TASARIMDA DOĞADAN ESİNLENME YAKLAŞIMI: AMBALAJ TASARIMINDA DOĞADAN ÇÖZÜMLEME ÖRNEKLERİ<sup>1</sup>

Müzeyyen AYGÜN  
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye  
muzeyyen.aygun@dpu.edu.tr  
<https://orcid.org/0000-0002-6948-044x>

<i>Atıf</i>	Aygün, M. (2023). Grafik Tasarımı Eğitiminde Doğadan Esinleme Yaklaşımı: Ambalaj Tasarımında Doğadan Çözümleme Örnekleri. The Turkish Online Journal of Design Art and Communication, 13 (3), 744-758.
-------------	--

## ÖZ

Doğaya duyarlı, çevre bilincine sahip çevresel tasarımcıların yetişmesi, tasarımda doğadan esinlenme yaklaşımı uygulanan bir tasarım eğitimiyle mümkündür. Bu çalışmada Meslek Yüksekokullarının Grafik Tasarımı Programı derslerinden olan “Ambalaj Tasarımı I” dersi kapsamında “grafik tasarımı eğitiminde doğadan esinlenme yaklaşımı” konusu benimsenmiştir. Ambalajın tasarlanması sürecinde tasarımcıların yaşadığı çevredeki bitki türleri için farkındalığı arttırmak ve bu bilgiyi tasarıma aktarabilme yeteneğini geliştirmek amacıyla ele alınması gereken konu olarak görülmüştür. Doğadan esinlenerek oluşturulan parfüm ambalaj tasarımları çalışmanın materyalini oluşturmuştur. Nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Uygulamaya dayalı bir çalışmadır. Öğrenciler nitel araştırma veri toplama yöntemleri; doküman analizi ve gözlem ile verileri toplamışlar uygulama kısmında doğayı gözlemleyerek çiçeklerin fotoğraflarını çekmişlerdir. Fotoğraflar üzerinden renk indirgemeleri yaparak renk kartelası oluşturmuşlardır. Oluşturdukları tasarım kaynaklarıyla dijital ortamda logo, iki ve üç boyutlu parfüm ambalajı tasarlamışlardır. Doğadan esinlenme yaklaşımıyla öğrenciler; bitkiyi gözlemleyerek ve dokunarak ışık-gölge, ton, değer, form, renk, biçim, doku gibi öğeleri inceleme fırsatı bulmuşlardır. Tasarım süreci planlama sürecini takip eden bir süreç olduğu için tasarım eğitiminde öğrenci içinde bulunduğu doğaya ilişkin tasarım çalışmaları yapmaya yönlendirilmiştir. Oldukça karmaşık bir süreç olan ambalaj tasarımı süreci doğadan esinlenmeyle öğrencilerin tasarım sürecine başlamaları, renk seçimi ve logo tasarımı oluşturmalarını kolaylaştırmıştır. Öğrenciler doğayı gözlemleyerek özgün tasarımlar üretmişlerdir.

**Anahtar Kelimeler:** *Grafik Tasarımı, Doğa, Esinlenme, Ambalaj Tasarımı, Parfüm Ambalajı.*

## NATURE-INSPIRED APPROACH IN GRAPHIC DESIGN: EXAMPLES OF NATURE ANALYSIS IN PACKAGING DESIGN

### ABSTRACT

The training of environmental designers who are sensitive to nature and have environmental awareness is possible with a design education in which an approach inspired by nature is applied in design. In this study, the subject of "inspired by nature in graphic design education" was adopted within the scope of the "Packaging Design I" course, which is one of the Graphic Design Program courses of

<sup>1</sup> Çalışma 10-11 Mayıs 2022 tarihlerinde 4. Uluslararası Multidisiplinler Sosyal Bilimler Kongresinde sunulan ve sempozyum özet kitabında yer alan bildirden üretilmiştir.

Vocational Schools. In the process of designing the packaging, it has been seen as an issue that needs to be addressed in order to increase the awareness of the plant species in the environment where the designers live and to improve the ability to transfer this information to the design. Perfume packaging designs inspired by nature formed the material of the study. Qualitative research method was used. It is an application-based study. Students will learn qualitative research data collection methods; They collected the data with document analysis and observation, and observed the nature in the application part and took pictures of the flowers. They created a color chart by making color reductions on the photographs. With the design resources they created, they designed a logo, two- and three-dimensional perfume packaging in the digital environment. With the approach of being inspired by nature, students; By observing and touching the plant, they had the opportunity to examine elements such as light-shadow, tone, value, form, color, shape and texture. Since the design process is a process that follows the planning process, in design education, the student is directed to design studies related to the nature he is in. The packaging design process, which is a very complex process, made it easier for students to start the design process, choosing colors and creating logo designs, inspired by nature. Students produced original designs by observing nature.

**Keywords:** *Graphic Design, Nature, Inspiration, Packaging Design, Perfume Packaging.*

## GİRİŞ

İnsanla birlikte var olan sanat insanoğlunun yaşamını anlamlı kılmış ve renklendirmiştir. Sanat ve tasarım yoluyla kurduğumuz görsel bir iletişim şekli olan grafik tasarım; teknoloji ve sanatın görüntü, renk, grafik, şekil ve görsellerle etkili bir şekilde ifade edilmesini sağlayan düzenlemelerdir. Grafik tasarımda hem içerik hem de metin taşıyan resimler tasarlanmaktadır. Baskı, ekran, film, animasyon, iç mimari, ambalaj gibi birçok ortamda uygulanabildiği için oldukça geniş bir iş yelpazesine sahiptir. Tasarım kavramı günümüzde insanı ilgilendiren tüm alanlarda etkisini hissettirmektedir. “Tasarım, bir fikrin grafikten bağımsız olarak her alanda sunumudur. Birçok proje, mimari ve endüstriyel ürünlerden ekonomi ve yönetimdeki yeniliklere kadar tasarım süreçlerini içerir. Aynı amaca hizmet eden onlarca ürünün geliştirilip piyasaya sunulduğu günümüzde bu ürüne kalitenin ötesinde tanıtımında atfedilen değerler grafik tasarım alanına aittir” (Boztaş, 2011:46). Bu nedenle farklı bir bakış açısıyla düşünebilen ve yaratıcılığını ifade edebilen tasarımcılara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyaca cevap verebilmek için üniversitelerin grafik tasarım eğitiminde sanat dersleri de öğretilir. Grafik tasarımda yaratıcılık önemli olduğu için görsel ve işitsel yönden destekli dersler verilir. Uygulama etkinlikleri ve bilgisayar eğitimi yoğun olarak verilerek güncel teknolojilerin öğrencilere yansıtılması sağlanır. Yıldırım’a göre, (2012:39) “tasarım süreci bir karar verme, araştırma ve öğrenme eylemidir. Analiz, sentez ve değerlendirme tasarım sürecinin aşamalarıdır”. Bu bağlamda grafik tasarım eğitiminde tasarım sürecinde öğrenci araştırmaya yönlendirilerek öğrencinin karar verme, araştırma ve öğrenme sürecine katkı sağlanır. Böylece tasarım süreci aşamalarından olan analiz, sentez ve değerlendirme gerçekleştirilmiş olur. Görsel sanatlar ve tasarım eğitiminin temelini tasarım öge ve ilkeleri oluşturmaktadır. “Estetik bir kaygıyı bünyesinde barındıran tasarımın etkili ve estetik bir iletişim biçimine dönüşmesi için tasarım ilkelerinin belirlediği genel kabul görmüş kriterler çerçevesinde tasarım ve tasarım öğelerinin kullanılması gerekmektedir” (Çaydere, 2016:95). Aldığı eğitim doğrultusunda grafik tasarımcı tasarım öğelerinin tamamını kullanabileceği gibi yalnızca birini/ birkaçını kullanarak etkili çalışmalar ortaya çıkarabilir.

Tasarım eğitiminde tasarlama sürecine tasarımın en önemli ve ilk aşaması olan araştırma ile başlanır. Araştırma verileri tasarlama sürecinin başlangıç noktası olarak oldukça önemli bir yere sahiptir. Tasarımcının benliğinde tasarım için çağrışımlar oluşturduğu gibi tasarımı da şekillendirir. Tasarımın başlangıcında yapılan araştırma, tasarımcıya esin vererek ufkunu açar ve yeni yöntemler bulmasına yardımcı olur. Tasarlama sürecinde tasarımcı birincil, ikincil ve üçüncül araştırma ile elde ettiği veriler doğrultusunda tasarımlarını oluşturur. Birincil araştırma tasarımcı tarafından toplanan veriler ile üretilen yeni çalışmalardır. İkincil araştırma diğer kişiler tarafından düşünülmüş ve uygulanmış fikirler

ve işlemlerle ilgili araştırmaları içerir. İkincil araştırma ile elde edilen ikincil kaynaklar, kitaplar, internet, gazete ve dergilerdir. Üçüncül araştırma ise ikincil araştırmaların özetlenmesi veya yeniden incelenmesidir. Özellikle birincil araştırmalar ile elde edilen birincil kaynaklar tasarımcıda geniş algısal çağrışımlar meydana getirir ve nihai tasarım sürecinde yer alır. Aynı zamanda tasarım için doku renk, şekil ve strüktür gibi bileşenler birincil kaynaklar ile oluşturulur. Tasarımlarında doğadan esinlenme yaklaşımını benimseyen tasarımcılar için doğa hiç durmadan keşfetmeye devam ettikleri bir yerdir ve birincil kaynak olarak şekil, strüktür, renk, doku gibi temel unsurlara esin kaynağı ve tema olabilecek sınırsız yapıda ve görünümde görseller sunar. Doğadan esinlenme yaklaşımında gözlem ile tasarımcı birincil kaynakları birebir gözlemleyerek ve dokunarak renk, ölçek, simetri, denge ve değer gibi sanat prensiplerini algılar (Leonard ve Ambrose, 2015:18; Seivewright, 2013:13,48-49).

Grafik tasarım eğitimi müfredatında yer alan ambalaj tasarımı dersinde öğrenci ambalaj tasarımı ile ilgili teorik ve görsel bilgi edinir, bu alandaki yeni eğilimler hakkında bilgi sahibi olur. Bu bilgiler ışığında öğrenci yazılı ve görsel araştırmalar yaparak marka geliştirme ve görselleştirme, referanslar doğrultusunda özgün ambalaj tasarımları üretir. Günümüzde oldukça önemli işleve sahip olan ambalaj tasarımının görsel ve estetik olarak dikkat çekici olması gerekmektedir. Bu durum grafik tasarımcının ambalaj tasarımı öncesi araştırma, keşif, beyin fırtınası, literatür taraması yaparak elde ettiği doneleri tasarım sürecinde tasarımı yapılandırma kullanması ile mümkün olmaktadır. Aynı zamanda tasarım öncesi yapılan araştırma özgün bir tasarım ve yaratıcılık gücünün ortaya çıkması için de katkı sağlamaktadır. Ambalaj tasarımında ambalajın dikkat çekme işlevi ürünün etkili tasarlanmış ambalajı ile ürüne dikkat çekme şeklinde olabilmektedir. Bu dikkat çekme tasarımcının araştırma ile elde ettiği verileri uyarıcı, göze hoş gelen görsel düzenleme oluşturmasıyla sağlanmaktadır. “Ürünü korumak, iyi bir görünüm kazandırmak ve dağıtımını kolaylaştırmak ambalajın temel işlevleridir. Ambalajın diğer işlevi de ürünü diğerlerinden farklı kılmaktır. Farklı kılma işlevi, bir ambalajı diğerlerinden ayırt etmeye yardımcı olmakta, aynı zamanda ambalajın strüktürü de oldukça önemli rol üstlenmektedir” (Becer, 2017:16). Ambalajın bir ürünü diğer ürünler arasından dikkat çekici hale getirerek sattırma gibi bir işlevi daha vardır. Ambalajın bu işlevi, grafik tasarım eğitiminde ambalaj tasarımı üzerinde dikkatle durulması gerektiğine vurgu yapmaktadır. Ambalaj tasarımı eğitimi; öğrencilerin yazılı ve görsel ambalaj tasarımı örneklerini görmelerini gerektirir.

Tasarımın en önemli bölümünü oluşturan gözlem ile tasarımcı birincil kaynakları birebir gözlemleyerek ve dokunarak renk, ölçek, simetri, denge ve değer gibi sanat prensiplerini algılar. Oysa günümüz öğrencileri ve genç tasarımcıları esin kaynağı araştırmalarında doğaya çıkıp tasarım kaynaklarını bire bir gözlemlemek, dokunmak ve hissetmek yerine internet ortamından elde ettikleri görselleri tasarım kaynağı olarak kullanmaktadırlar. Bu durumda tasarımın en önemli bölümü olan gözlem gerçekleşmediği gibi tasarım kültüründe bozulmalara da sebep olmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada doğadan esinlenme yaklaşımı, ele alınması gereken önemli ve ilgi uyandıran bir konu olarak görülmüş, Gediz Meslek Yüksekokulu Grafik Tasarım Programı müfredatında yer alan “Ambalaj Tasarımı I” dersi kapsamında öğrencilerin doğayı birebir gözlemleyerek ve deneyimleyerek özgün tasarımlar üretmeleri amaçlanmıştır.

## **DOĞADAN ESİNLEME YAKLAŞIMI VE AMBALAJ TASARIMI**

Tasarım eğitiminde teorik ve pratik çalışmalar bir bütün içinde yürütülür. Teorik bilgi pratik çalışmalar ile pekiştirilir. Aynı zamanda “eğitim ile öğrencinin araştırma yapması sağlanarak, bilgiye erişmesi ve elde ettiği verileri işlemesi sağlanmalıdır” (Becer, 2009:74). Tasarım eğitimi verilirken tasarım kavramın iki boyutlu ve üç boyutlu olduğu dikkate alınmalıdır. Çaydere’ye (2015:360) göre tasarım eğitiminin ilk konusu iki boyutlu tasarımdır ve bu algıda sadeleştirmeden stilize etmeye, tipografiden siyah beyaz ortamlara kadar pek çok uygulama gerçekleştirilebilir. İki boyutlu algının kuvvetlenmesi ile nitelikli ürünlerin ortaya çıkması sağlanabilir. Günümüzde iki boyutlu ve üç boyutlu tasarımların birçok alanda kullanılması, grafik tasarım öğrencilerinin üç boyutlu tasarım eğitimi almaları gerektiğini ortaya koymaktadır. Aynı zamanda üç boyutlu tasarım, tasarım çalışmalarını

soyuttan somuta getirmektedir. Grafik tasarımında ambalaj tasarımı üç boyutlu tasarımın en önemli uygulama alanlarından birisidir. Öğrencilerin üç boyutlu tasarım algısını geliştirmek için çevreye bakmaları sağlanarak, yapacakları üç boyutlu tasarımların daha kullanışlı hale getirmelerine yardımcı olunmalıdır. Tasarım eğitiminde üç boyutlu tasarım kabiliyetinin oluşturulması bu konudaki teknik yazılımların kullanılmasını da gerektirir. “Grafik tasarım eğitimi farklı ihtiyaçlara çözüm üretmeyi amaçlayan bir tasarım alanı olduğu için uygulama çalışmaları grafik eğitiminde önemli bir yer tutmaktadır” (Ertosun, 2006:23). Bundan dolayıdır ki “grafik tasarımda var olan teknikler derslere yansıtılarak öğrenme süreci zenginleştirilecek ve aynı zamanda öğrenciler interaktif bir şekilde tasarım süreçleri hakkında bilgi edinme ve uygulama yapma fırsatı bulacaklardır.” (Boztaş, 2011:46). Grafik tasarımda tasarım unsurları görseller, tipografik düzenlemeler olduğu için bu durum sözsöz mesajları önemli kılmaktadır. Bu nedenledir ki “grafik tasarımında “okuma” eylemi önemli bir yere sahiptir. Pratik becerilere ek olarak, grafik tasarım öğrencileri düşünmeyi, hayal etmeyi, zihinde tasarlamayı ve problem çözmeyi öğrenmelidir” (Buçukoğlu, 2020:575). Grafik tasarım oldukça geniş bir alanda uygulanmaktadır. Aynı zamanda “grafik tasarım aşaması karmaşık bir süreç olduğundan yüksek seviyede düşünme becerilerinin kullanılmasını gerektirir. Her tema, tasarım sürecine dahil olmak için farklı teknik altyapı ve ekipman gerektirir” (Özmutlu, 2021:151). Bir soruna çözüm bulma ve amacın belirlenmesi ile başlanılan tasarım süreci durum tespiti, analiz ve ürün aşamalarından oluşmaktadır. Tasarım süreci planlama sürecini takip eden bir süreç olduğu için tasarım eğitiminde öğrenci içinde bulunduğu doğaya ilişkin tasarım çalışmaları yapmaya yönlendirilmelidir.

### **Doğadan Esinlenme Yaklaşımı**

Türk Dil Kurumu'na göre esinlenmek eylemi, “bir şeyden ilham almak, içine doğmak, mülhem olmak” şeklinde tanımlanmaktadır. Diğer bir tanıma göre “esinlenme; kişinin gördüğü duyduğu sanat eserlerinden etkilenerek etkilendiği eserden bağımsız yeni bir eser ortaya çıkararak, kendi yeni eser anlayışının yansımalarıdır” (Sengel’ den akt. Şahin, 2010:3).

“Doğa mağara duvarlarından Çin parşömenlerine, Roma mozaiklerinden İran minyatürlerine, Rönesans’tan Empresyonizme romantik manzara resimlerine kadarki süreçte” tasarımcıların esin kaynağıdır (Dokuzlar, 2018:34). “Sanat doğada gizlidir, onu oradan çıkarabilecekler ona sahip olurlar” sözüyle Dewey (1958) doğanın tasarımcıya tasarımlarında oldukça fazla kaynak sağlayabileceğini ifade etmiştir. Tasarım örneklerine bakıldığında doğadan esinlenen tasarımcıların, esinlerini farklı şekillerde tasarımlarına yansıttıklarını görmek mümkündür. Doğadan ilham alan tasarımcılar, teknik, bilgi, eğitim ve kültür yapılanmalarına uygun özel tasarımlar ortaya çıkarmışlardır (Çınar, Müezzinoğlu ve Sungur, 2017:657).

“Tasarımcıların ilham kaynaklarını projelerine yansıtma yöntemlerinden biri olan Eckert ve Stacey tarafından önerilen sınıflandırmaya göre ilham kaynağı; gerçekçi yansıtma, bilinçli sadeleştirme, soyutlama, kaynak değiştirme ve başka bir kaynakla ilişkilendirme projelere yansıtılır. Gerçekçi yansıtma yönteminde görsel olarak esin kaynağına çok yakın tasarımlar oluşturulurken bilinçli sadeleştirme yönteminde karmaşık kaynaklardan esinlendiğinde kaynağın bazı unsurları kasıtlı olarak daha sadeleştirilmiş tasarımlar oluşturmak için oluşturulur. Soyutlama yönteminde kaynak, tasarımcı tarafından özümсенir. Kaynak değiştirme yönteminde tasarımcı, ilham kaynağının öğelerini değiştirerek ve yeniden düzenleyerek seçenekler elde eder. Başka bir kaynakla ilişkilendirme yönteminde tasarımcı, ilham kaynağını başka bir kaynakla ilişkilendirme veya hatırlama yoluyla ilişkilendirir, kişisel özelliklerini ve ilham kaynağını zihninde işler” (Eckert ve Stacey’ den akt. Gürcüm ve Kartal, 2021:551-555). Tasarımcıların esin kaynaklarını tasarımlarına yansıtırlarken ifade edilen yöntemlerden hangisi ile eserlerini oluştururlarsa oluşturursunlar önemli olan tasarımcının kendi tasarım tarzını eserlerine yansıtmasıdır. Bu durumda özgün ve benzersiz eserler ortaya çıkacağından tasarımcısı da eserleri bağlamında benzersiz ve tek olacaktır.

## Ambalaj Tasarımı

Eski çağlarda ürünleri koruma taşıma ve depolama amaçlı toprak çömlek, çuval ve deri tulum gibi malzemeler kullanılmıştır. Gelişen teknoloji ve yeni materyallerin bulunması ile ambalaj malzemesi olarak kâğıt ve karton, metal, cam, plastik gibi malzemeler kullanılır olmuş, aynı zamanda ambalaj içinde bulunan ürünün reklamını yapar hale gelmiştir. Böylece grafik tasarımın bir alanı olarak ambalaj tasarımı kavramı kullanılmaya başlanmıştır. “Ambalaj tasarımı, bir ürünü pazarlamaya uygun hale getirmek için şekil, yapı, malzeme, tipografi, renk ve görüntü gibi ürün bilgilerini sağlayan tasarım öğelerini bütünleştiren çok yönlü bir çalışmadır” (Becer, 2017:18). Ambalaj tasarımı içinde bulunduğu ürünün karakterini yansıtarak ürün hakkında bilgi veren bir ifade aracıdır. “İyi tasarlanmış bir ambalajın düşüncesi, konsepti, fikirleri, renkleri, şekli, tarzı ve tüm unsurları, basit ürünün ötesine geçen bir ürün taşıyıcı ve ona maddenin ötesinde bir duygusal değer katar” (Gibbs’den akt. Tanyeli, 2018:18).

Ürünün ambalajı diğer benzer markalarla bulunduğu satış ortamında rekabet eder. İyi tasarlanmış bir ambalaj müşteri ile etkileşime girerek ürüne dikkat çeker böylece ürünün satın alınmasında etkili olur. Başarılı bir görsel kompozisyon ile tasarlanmış bir ambalaj dikkat çekerek yönlendirme yapar. Başarılı bir görsel kompozisyon oluşturmak için de temel tasarım ilkelerinin etkili bir şekilde organize edilmesi gerekmektedir. Diğer tasarım alanlarında olduğu gibi ambalaj tasarımında da estetik bir bütünlük ve anlatım elde etmek için çizgi, biçim, renk ve doku gibi tasarım öğelerine başvurulmaktadır. “Bir ambalajda; renk, tipografi, biçim, sembol dikkat çekiciliği en fazla sağlayan tasarım unsurlarıdır (Becer, 2017:103). Tasarımda ilk dikkat çeken unsur renktir. Günümüzde ürünler ve markalar ambalaj üzerindeki renkleri ile özdeşleşmiştir ve renkleriyle ayırt edilmektedir. “Renk markayı fark ettirerek tanıtır. Tipografinin ve metnin okunabilirliğini sağlayarak, logonun veya amblemin fark edilebilirliğini etkin kılar” (Başpınar, 2017: 44). Ambalajda tipografik unsurlar marka, ürün adı, ürün tipi gibi harf, rakam ve noktalama işaretleridir. Ambalaj tasarımında görsel bütünlük sağlanırsa ürün dikkat çekerek, çabuk algılanır ve mesaj iletilmesi başarılı bir şekilde gerçekleşir. Ambalaj tasarımında görsel bütünlük tipografi ve görsel unsurların tasarım ilkeleri ve görsel algılama sürecine uygun bir şekilde düzenlenmesi ile sağlanır. Biçim ambalaj tasarımının üç boyutlu ögesi olarak değerlendirilir. Ambalaj tasarımında grafiksel öğeler iki boyutlu ve üç boyutlu tasarımlardır. Biçim ürün hakkındaki bilgileri soyut ve somut halini yansıtır. Ambalajın bir şeklinin olması soyut hali iken tüketicinin zihninde imgesel algı oluşturması halidir. “Ambalajın rengi, tipografi ve biçiminin düzenlenmesine kadar uyumlu olursa görsel etkisi o kadar güçlü olur, tüketici belleğinde olumlu imaj oluşturur” (Megep, 2012:8). Ambalaj tasarımında kelimeler ve renklerin oluşturduğu soyut ve somut semboller anlamsal bakımdan tüketiciyle iletişim kurar. “Soyut semboller geometrik şekillerden oluşur, somut semboller ise var olan bir formun stilize biçimi olarak şekillenir. Somut semboller düz anlam içerdiği için ambalaj üzerinde kullanılan somut semboller hızlı bir şekilde daha fazla kişi tarafından eşit anlamda yorumlanır” (Öztürk, 2022:51).

Ambalaj tasarımında görsel imgeler (fotoğraf, illüstrasyon, sembol) tüketicinin dikkatini çekerek, ürüne olan ilgiyi artırır. Görsel imgeler tüketici ile kolay ve etkili bir iletişim kurarlar. Aynı zamanda görsel imgelerin akılda kalıcılığı daha fazladır. Görsel imgelerden fotoğraf ambalaj tasarımında oldukça fazla kullanılmaktadır. Ürün ve kullanım biçimini yansıtmaya açısından fotoğrafik imgelerin inandırıldığı oldukça yüksektir. Ambalaj tasarımında tasarımı en etkili ifade eden birçok farklı fotoğraf stili kullanılabilir.

İllüstrasyon ambalajın ayırt edilmesini sağlayarak marka kimliği oluşturur. Marka kimliğinin oluşmasında oldukça etkili olan illüstrasyonun birçok farklı stili mevcuttur. İllüstrasyon ile ürüne modern, eğlenceli, güncel gibi kimlikler kazandırmak mümkündür.

Tüm ambalajların birincil iletişim bölgesi vardır. Bir ambalajın birincil iletişim bölgesinde ürünün marka adı, logosu, ürün adı, ürün tipi, miktarı yer alır. Bu bilgiler ambalaj tasarımının en önemli ve en gerekli bilgileridir.

### Ambalaj Tasarımında Doğadan Esinlenme Yaklaşımı

Ambalaj tasarımında tasarımcılar tasarım öğeleri olan doku, renk, şekil, biçim (form) doğadan gözlemleyerek tasarımlarına yansıtmaktadırlar. Gerek ambalaj üzeri grafik tasarım düzenlemelerinde gerekse biçim (form) yönünden uygulamaların yapıldığı tasarımlar mevcuttur. Doğadan esinlenilmiş ambalaj tasarımları incelendiğinde karşımıza logo tasarımında ve görsel imgelerde (fotoğraf ve illüstrasyon ya da sembol) doğadan esinlendiği ambalaj tasarımların uygulamaları çıkmaktadır. Ambalaj tasarımında imge kullanımında doğadaki renkler ve dokular bire bir dijital illüstrasyonla çalışılan tasarımlar mevcuttur (Şekil1).



Şekil 1.Yaprak Dokusunun Kullanıldığı Ambalaj Tasarımı (Megep, 2012:8).

Logo tasarımlarında doğadaki figürlerin kullanıldığı görülmektedir. Doğadan esinlenme ile tasarlanan ambalaj tasarımlarında tasarımcılar tasarımlarında doğayı birebir taklit ettikleri gibi, stilize ederek figürleri kullanmışlardır. Bitkinin, kuşun ya da hayvanın taşıdığı sembolik anlama göre ambalaj tasarımlarında bir kitleye hitap etmek, mesaj iletmek amaçlı tasarımlar yapılmıştır. Bitkinin, kuşun ya da hayvanın taşıdığı sembolik anlama göre ambalaj tasarımlarında bir kitleye hitap etmek, mesaj iletmek amaçlı doğadan esinlenilerek yapılan ambalaj tasarımları araştırıldığında bir İngiliz markası olan Bentley markası karşımıza çıkmaktadır (Şekil1b). “Bentley’nin ambalaj tasarımında kuş kanatları biçiminde logo ve çatlakmış toprak dokusu kullanılmıştır. Logonun kuş kanadı şeklinde tasarımı, görsellerin tüketici tarafından özgür, sınırsız ve hızlı bir şekilde algılanmasını sağlar. Çatlakmış toprak deseni, bir savaşçıyı, ısrarcı bir kişiyi sembolize eder” (Başpınar, 2017: 73). Görsel imgeler doğadan sembolik anlamda yararlanılarak oluşturulmuştur.

Doğadan biçim (form) yönünden uygulamaların yapıldığı ambalaj tasarımlarında doğadaki renk doku ve formun birebir ambalaj tasarımına uygulandığını görmekteyiz (Şekil1c). Doğallığı ve yeşili vurgulamak için bambu formunda şişe tasarımı ile yeşil ve doğa dostu bir ürün imajı çizilmiştir.



Şekil 2. Kuş Kanatları Biçiminde Logo ve Çatlakmış Toprak Dokulu Parfüm Ambalajı (Başpınar, 2017: 73).



Şekil 3. Doğadaki Renk Doku ve Formun Kullanıldığı Parfüm Ambalajı (crea.tips, t.y).

## UYGULAMA

Bu çalışmada materyal olarak, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Gediz Meslek Yüksekokulu Grafik Tasarım programı müfredatında yer alan Ambalaj Tasarımı I dersinde tasarımı yapılan parfüm ambalaj tasarımları kullanılmıştır. Bu ders öğrencilere, ambalaj tasarımı ilkelerine göre; tipografi, illüstrasyon gibi grafik öğeler ile birlikte, malzeme ve ambalajın üç boyutlu formunu değerlendirerek tasarım projesi geliştirebilmeyi amaçlar. “Ambalaj Tasarımı I” dersi kapsamında doğadan esinlenme yöntemi, grafik tasarımı eğitiminde uygulanması gereken bir konu olduğu ifade edilmektedir. Gözlemleyerek gözlemlerimiz sonucunda elde ettiğimiz veriler ile özgün tasarımlar ortaya koymak tasarım eğitiminde yaygın kullanılan bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerin doğayı birebir gözlemleyerek özgün tasarımlar üretmeleri amaçlanmıştır. Öğrencilere beş renk temalı, illüstrasyon, logo ve ambalaj üzerinde barındırması gereken yazı vs. gibi kriterler dikkate alınarak özgün parfüm ambalaj tasarımları yapmaları istenmiştir.

Tasarım süreci öğrencilerin ilgisini çeken ve esinlenebilecekleri bir bitkinin fotoğrafını çekip fotoğraf seçilen fotoğraf üzerinden beş renkli olarak renk temasını belirlemesiyle başlar. Bu aşamada aynı zamanda bitkinin görseline biçimsel özelliğine, renklerine ve adına uygun olarak logo ve tipografisi ele alınır. Daha sonraki aşama ambalaj tasarımının temel unsurları olan illüstrasyon, renk, biçim, marka ve etiket ile parfüm ambalajı çalışmalarını geliştirilmesidir ki bu aşama uzun bir süreçtir. Böylelikle birbirlerinden farklı ve özgün parfüm ambalajı elde edilir. Doğadan esinlenerek elde edilen özgün parfüm ambalajı çalışmanın materyalini oluşturmaktadır.

Bu çalışmaya Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Gediz Meslek Yüksekokulu Grafik Tasarımı Programında öğrenim gören 2. sınıf öğrencileri katılmıştır. 2. sınıf derslerinden olan Ambalaj Tasarımı I dersinde öğrencilere öncelikli olarak doğadan esinlenilerek tasarlanmış ambalaj tasarımı örnekleri ve doğayı tasarımlarına yansıtan sanatçılar ve eserleri hakkında bilgi verilmiştir. Literatüre dayalı doğa, ambalaj tasarımı ve parfüm ambalajı tasarımı konuları irdelenmiştir. Nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Uygulamaya dayalı bir çalışmadır. Öğrenciler nitel araştırma veri toplama yöntemleri; doküman analizi ve gözlem ile verileri toplamışlardır. Gözlem ile tespit ettikleri bitkilerin fotoğraflarını çekmişlerdir. Çekilen fotoğraflar arasından ışık, netlik gibi kriterler dikkate alınarak seçim yapılmıştır. Böylece tasarım için fotoğraf seçimi gerçekleştirilmiştir.

Tasarım için seçilen bitki fotoğrafının beş renkli olarak renk indirgemesini yaparak renk skalası oluşturmuşlardır. Renk indirgeme işlemini Adobe Color programı ile yapmışlardır. Tasarım kriterleri olan beş renk, tasarım ilke elemanları ve esin kaynağını yansıtmaya yöntemleri dikkate alınarak parfüm ambalajı tasarlamışlardır. Ambalaj tasarımlarını dijital illüstrasyon tekniği ile oluşturmuşlardır. Fotoğraf renk teması ve görseli baz alınarak tasarımı yapılan parfüm ambalajının üç renkli olarak renk varyantını çalışmışlardır. Renk varyantını motif farklı, zemin farklı, motif ve zemin farklı olarak gerçekleştirmişlerdir. Ambalaj tasarımlarının renk varyantında kişisel zevkler ön planda olduğu gibi renk bilgisi eğitimi de etkili olmuştur. Öğrenciler aldıkları renk eğitimi ve kişisel beğenileri doğrultusunda parfüm ambalaj tasarımı ve renk varyantından üretilmek üzere bir tanesini seçmişlerdir. Seçim yapılan parfüm ambalajı tasarımının çıktısını alarak üç boyutlu hale getirmişlerdir. Altı adet parfüm ambalaj tasarımı, çalışma aşamaları ve sonuç ürünleri ile görsel şekilde sunulmaktadır.

### Uygulama Sonuçları

1 Numaralı çalışmada öğrencinin tasarımına esin kaynağı olan bitki çayır çiğdemi olarak da bilinen *Crocus speciosus*'dir. Öğrenci bitkinin fotoğrafını Kocaeli Gebze'de ormanlık bir alanın yürüyüş yolunda çekmiştir. Parfümün markası olan “perce neige”yi (Türkçe anlamı: kardelen) öğrenci Jean Lou Muarat'ın Perce-neige (Live) şarkısından ilham alarak oluşturmuştur. Perce neige yazı fontu Delyani Regular'dır. Bilinçli sadeleştirme ile *Crocus speciosus* bitkisinin illüstrasyonu oluşturulmuştur. Renkli ve siyah- beyaz olarak iki logo tasarlanmış, parfüm ambalaj tasarımında renkli

olarak tasarlanan logo kullanılmıştır. Logo ve diğer görseller parfüm ambalajının ön yüzeyi olan birincil iletişim bölgesine solda sağa doğru algılanacak şekilde konumlandırılmıştır. Fotoğraf üzerinden elde edilen renk teması, tasarım ilke ve elemanları dikkate alınarak kadın parfüm ambalajı tasarımı yapılmıştır. Tasarımı yapılan parfüm ambalajının üç farklı renk varyantı oluşturulmuştur. Ambalaj tasarımının üç boyutlu ürüne dönüştürülmesi noktasında tasarımcı tarafından üçü numaralı renk varyantı seçilmiştir. Üç numaralı renk varyantının üç boyutlu olarak bir model üzerinde giydirme işlemi (görseller, metin kullanımı, tipografi, renkler ve diğer grafik elemanlar) oluşturulmuştur. Dış ambalajı maketi yapılmıştır. 1 nolu tasarımın esinlenme ve tasarım süreci Şekil 2’de verilmektedir.



Şekil 2. 1 Numaralı Çalışma ve Tasarım Süreci

2 Numaralı çalışmada öğrencinin tasarımına esin kaynağı olan bitkinin adı Nyctaginaceae (begonvil) dir. Nyctaginaceae Gecese fasılgiller familyasındandır. Öğrenci bitkinin fotoğrafını Antalya’da çekmiştir. Parfümün markası olan Omorfia Yunancada güzellik anlamına gelmektedir. Omorfia yazı fontu Agency FB Regular’dır. Gerçekçi yansıtma yöntemi ile Nyctaginaceae bitkisinin illüstrasyonu oluşturulmuştur. Renkli ve siyah- beyaz olarak iki logo tasarlanmış, ambalaj tasarımında renkli olarak tasarlanan logo kullanılmıştır. Logo ve diğer görseller parfüm ambalajının ön yüzeyi olan birincil iletişim bölgesine solda sağa doğru algılanacak şekilde konumlandırılmıştır. Fotoğraf üzerinden elde edilen renk teması tasarım ilke ve elemanları dikkate alınarak kadın parfüm ambalajı tasarımı yapılmıştır. Tasarımı yapılan parfüm ambalajının üç farklı renk varyantı oluşturulmuştur. Ambalaj tasarımının üç boyutlu ürüne dönüştürülmesi noktasında tasarımcı tarafından üçü numaralı renk varyantı seçilmiştir. Üç numaralı renk varyantının üç boyutlu olarak bir model üzerinde giydirme işlemi (görseller, metin kullanımı, tipografi, renkler ve diğer grafik elemanlar) oluşturulmuştur. Dış ambalajı maketi yapılmıştır. 2 Numaralı tasarımın esinlenme ve tasarım süreci Şekil 3’de verilmiştir.





Şekil 3. 2 Numaralı Çalışma ve Tasarım Süreci

3 Numaralı çalışmada öğrencinin tasarımına esin kaynağı olan bitkinin adı Passiflora incarnata (mor çarkıfelek çiçeği) dir. Öğrenci bitkinin fotoğrafını Bozcaada’da çekmiştir. Parfümün markası olan hypnos, passiflora çiçeğinin sakinleştirici etkisinden hareketle oluşturulmuştur. Yazı fontu Bely Display (Regular) dir. Bilinçli sadeleştirme yöntemi ile Passiflora incarnata bitkisinden logo tasarımı yapılmıştır. Renkli ve siyah- beyaz olarak iki logo tasarlanmış, parfüm ambalaj tasarımında renkli olarak tasarlanan logo kullanılmıştır. Tasarım ilke ve elemanları dikkate alınarak kadın parfüm ambalajı tasarımı yapılmıştır. Tasarımı yapılan parfüm ambalajının üç farklı renk varyantı oluşturulmuştur. Ambalaj tasarımının üç boyutlu ürüne dönüştürülmesi noktasında tasarımcı tarafından üç numaralı renk varyantı seçilmiştir. Üç numaralı renk varyantının üç boyutlu olarak bir model üzerinde giydirme işlemi (görseller, metin kullanımı, tipografi, renkler ve diğer grafik elemanlar) oluşturulmuştur. Dış ambalajı maketi yapılmıştır. 3 Numaralı tasarımın esin kaynağı ve tasarım süreci Şekil 4’te verilmektedir.



Şekil 4. 3 Numaralı Çalışma ve Tasarım Süreci

4 Numaralı çalışmada öğrencinin tasarımına esin kaynağı olan bitkinin adı (sarı çiğdem) dir. Crocus chrysanthus süsengiller familyasındandır. Bitkinin görseli Gediz Meslek Yüksekokulu Kampüsünden

elde edilmiştir. Bitkinin adı olan Crocus logosu Pristina Regular yazı fontu ile oluşturulmuştur. Gerçekçi yansıtma yöntemi ile Crocus chrysanthus bitkisinin illüstrasyonu oluşturulmuştur. Renkli ve siyah- beyaz olarak iki logo tasarlanmış, parfüm ambalaj tasarımında renkli olarak tasarlanan logo kullanılmıştır. Logo ve diğer görseller parfüm ambalajının ön yüzeyi olan birincil iletişim bölgesine ortalanarak konumlandırılmıştır. Fotoğraf üzerinden elde edilen renk teması tasarım ilke ve elemanları dikkate alınarak kadın parfüm ambalajı tasarımı yapılmıştır. Tasarımı yapılan parfüm ambalajının üç farklı renk varyantı oluşturulmuştur. Ambalaj tasarımının üç boyutlu ürüne dönüştürülmesi noktasında tasarımcı tarafından dört numaralı tasarımın kendisi seçilmiştir. 4 Numaralı tasarımın üç boyutlu olarak bir model üzerinde giydirme işlemi (görseller, metin kullanımı, tipografi, renkler ve diğer grafik elemanlar) gerçekleştirilmiştir. Üç boyutlu görseline onay verildikten sonra ürünün maket olarak dış ambalajı oluşturulmuştur. 4 Numaralı tasarımın esin kaynağı ve tasarım süreci Şekil 5'te de verilmektedir.



Şekil 5. 4 Numaralı Çalışma ve Tasarım Süreci

5 Numaralı çalışmada öğrencinin tasarımına esin kaynağı olan bitki Liliium (Zambak) dır. Liliaceae (Zambakgiller) familyasındandır. Öğrenci bitkinin fotoğrafını Kütahya Gediz'de çekmiştir. Parfümün markası ve logosu olan LIRIO zambak bitkisinin İspanyolca adıdır. LIRIO yazı fontu Monotype Corsiva (Regular) dır. Crocus chrysanthus Gerçekçi yansıtma yöntemi ile Liliium bitkisinin illüstrasyonu oluşturulmuştur. Renkli ve siyah- beyaz olarak iki logo tasarlanmış parfüm ambalaj tasarımında renkli olarak tasarlanan logo kullanılmıştır. Logo ve diğer görseller, parfüm ambalajının ön yüzeyi olan birincil iletişim bölgesine ortalanarak konumlandırılmıştır. Fotoğraf üzerinden elde edilen renk teması tasarım ilke ve elemanları dikkate alınarak kadın parfüm ambalajı tasarımı yapılmıştır. Tasarımı yapılan parfüm ambalajının üç farklı renk varyantı oluşturulmuştur. Ambalaj tasarımının üç boyutlu ürüne dönüştürülmesi noktasında tasarımcı tarafından üç numaralı renk varyantı seçilmiştir. Üç numaralı renk varyantı üç boyutlu olarak bir model üzerinde giydirme işlemi (görseller, metin kullanımı, tipografi, renkler ve diğer grafik elemanlar) gerçekleştirilmiştir. Üç boyutlu görseline onay verildikten sonra ürünün maket olarak dış ambalajı oluşturulmuştur. 5 Numaralı tasarımın esinlenme ve tasarım süreci Şekil 6'da verilmiştir.



Şekil 6. 5 Numaralı Çalışma ve Tasarım Süreci

6 Numaralı çalışmada öğrencinin tasarımına esin kaynağı olan bitkinin adı *Dimorphotheca ecklonis* papatyagiller (*Asteraceae*) familyasındandır. Bitkinin fotoğrafını öğrenci İzmir Dikilide çekmiştir. Parfümün markası ve logosu Vivaldi (İtalic), Vladimir Script (Regular) yazı fontu ile oluşturulmuştur. Gerçekçi yansıtma yöntemi ile *Dimorphotheca ecklonis* bitkisinin illüstrasyonu oluşturulmuştur. Renkli ve siyah- beyaz olarak iki logo tasarlanmış parfüm ambalaj tasarımında renkli olarak tasarlanan logo kullanılmıştır. Logo ve diğer görseller parfüm ambalajının ön yüzeyi olan birincil iletişim bölgesine ortalanarak konumlandırılmıştır. Fotoğraf üzerinden elde edilen renk teması tasarım ilke ve elemanları dikkate alınarak kadın parfüm ambalajı tasarımı yapılmıştır. Tasarımı yapılan parfüm ambalajının üç farklı renk varyantı oluşturulmuştur. Ambalaj tasarımının üç boyutlu ürüne dönüştürülmesi noktasında tasarımcı tarafından üç numaralı renk varyantı seçilmiştir. Üç numaralı renk varyantı üç boyutlu olarak bir model üzerinde giydirme işlemi (görseller, metin kullanımı, tipografi, renkler ve diğer grafik elemanlar) gerçekleştirilmiştir. Üç boyutlu görseline onay verildikten sonra ürünün maket olarak dış ambalajı oluşturulmuştur. 6 Numaralı tasarımın esinlenme ve tasarım süreci Şekil 7’de verilmektedir.



Şekil 7. 6 Numaralı Çalışma ve Tasarım Süreci

Ambalaj Tasarımı I dersi öğrencilere ambalaj tasarımı ile birlikte, malzeme ve ambalajın üç boyutlu formunu değerlendirerek tasarım projesi geliştirebilmeyi amaçladığı için dijital ortamda iki boyutlu tasarlanan parfüm ambalajının çıktısı alınarak üç boyutlu dış ambalajı çalışılmıştır (Şekil 8). Üç boyutlu ambalaj tasarımı ile tasarım çalışması soyuttan somuta getirilmiştir. Öğrencilerin üç boyutlu tasarım kabiliyetini geliştirmek için çevre üzerinde araştırma yapmaları sağlanmıştır.s



Şekil 8. Parfüm Dış Ambalajları (Soldan sağa tasarım sırasına göre)

## SONUÇ

Gözlem yaparak gözlem sonucunda elde edilen veriler ile özgün tasarımlar ortaya koymak tasarım eğitiminde yaygın kullanılan bir yöntemdir. Öğrencinin doğayı birebir gözlemleyerek özgün tasarımlar üretmesi için ambalaj tasarımında doğadan esinlenme yaklaşımını benimseyen bu tasarım eğitimi ile; öğrencini tasarım sürecine başlaması, renk seçimi ve logo tasarımını oluşturması oldukça karmaşık bir süreç olan ambalaj tasarımı sürecini kolaylaştırmıştır.

Öğrenciler tasarım sürecinde doğayı bire bir gözlemlemiş, ilgilerini çeken ve esinlenebileceği bir bitkinin fotoğrafını çekip görsel üzerinden beş renkli olarak renk temasını oluşturmuşlardır. Fotoğrafını çektiği bitkinin rengini, dokusunu, biçimini analiz ettikten sonra bitkinin görseline biçimsel özelliğine, renklerine ve adına uygun olarak logo ve tipografiyi ele almışlardır. Ambalaj tasarımının temel unsurları olan illüstrasyon, renk, biçim, marka, etiket ile parfüm ambalajı çalışmalarını geliştirmiş böylelikle birbirlerinden farklı ve özgün parfüm ambalajları tasarlamışlardır.

Tasarımını gerçekleştirdiği parfüm ambalajının renk varyantlarını da elde ederek ana tasarıma ulaşmıştır. Bu aşamalar izlenerek ana tasarıma ulaşmaları daha kolay olmuştur.

Öğrenciler tasarım kriterleri olan beş renk, tasarım ilke elemanları ve esin kaynağını yansıtmaya yöntemleri, ambalaj tasarımının temel unsurları; ambalajın üzerindeki görseller (şekil, fotoğraf, illüstrasyon ve diğer elemanlar), renk, biçim, marka gibi kriterleri dikkate alarak parfüm ambalajı tasarlamışlardır. Tasarımların renk varyantlarını oluşturmuşlardır. Renk varyantını; motif farklı, zemin farklı, motif ve zemin farklı olarak düzenlemişlerdir.

Ambalaj Tasarımı I dersi öğrencilere ambalaj tasarımı ile birlikte, malzeme ve ambalajın üç boyutlu formunu değerlendirerek tasarım projesi geliştirebilmeyi amaçladığından bu amaç kapsamında öğrenci iki boyutlu olarak tasarımlarını gerçekleştirdiği parfüm dış ambalajlarını üç boyutlu ürüne dönüştürmüştür. Böylece öğrencilerin üç boyutlu tasarım algıları da güçlenmiştir. Öğrencilerin üç boyutlu tasarım algısını güçlendirmek için çevre üzerinde araştırma yapmaları sağlanmış, tasarım sorunlarını doğadan ilham alarak çözümlenmelerine katkı yapılmıştır. Uygulanan aktif öğrenme yöntem ve teknikleri ile öğrencilerin doğa bilinci gelişmiş doğaya yönelik olumlu tutum ve davranışlar kazanmalarına katkıda bulunulmuştur.

Tasarımın en önemli bölümünü oluşturan gözlem ile öğrenci birincil kaynakları birebir gözlemleyerek ve dokunarak renk, ölçek, simetri, denge ve değer gibi sanat prensiplerini algılaması kolaylaşmıştır. Öğrenci internet ortamından elde ettikleri görselleri tasarım kaynağı olarak kullanmadığı gibi, esin kaynağı araştırmalarında doğaya çıkıp tasarım kaynaklarını bire bir gözlemleyerek, dokunarak ve hissederek elde etmiş, birebir elde ettiği görsel ve deneyimlemelerle ürüne özgü logotype, simge, illüstrasyon, tipografi ve renk planlaması gibi çalışmalar ile ambalaj tasarımını gerçekleştirmiştir. Tasarımın en önemli bölümü olan gözlem gerçekleştirilerek tasarım kültüründeki bozulmaların önüne geçilmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda tasarım süreci planlama sürecini takip eden bir süreç olduğu için tasarım eğitiminde öğrenci içinde bulunduğu doğaya ilişkin tasarım çalışmaları yapmaya yönlendirilmiştir.

Araştırmanın uygulama örnekleri görsel algının gelişmesine ve yeni fikirlerin ortaya çıkmasına katkı sağlayarak tasarımcılara kaynak olacaktır. Doğadan ilham alınarak tasarlanan örneklerin gözlemlenmesi veya nasıl yapıldıklarının çözümlenmesi ile kişisel öğrenime katkı sağlayacaktır. Grafik tasarımın görsel gücünün doğa temalı tasarım yaklaşımlarıyla yaygınlaştırılması kaçınılmazdır. Doğanın tasarımda önemi sürekli artmaktadır. Grafik tasarımda doğa, yaratıcı ve yenilikçi fikirleri tasarım sürecine yansıtırken görsel bir beslenme kaynağı olduğu için tasarımcılar için her zaman önemli bir ilham kaynağı olacaktır.

#### KAYNAKÇA

Başpınar, T. E. (2017). *Göstergebilimsel açıdan erkek kozmetik ürün ambalajlarının incelenmesi* (Tez No. 475956) [Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Işık Üniversitesi. Ulusal Tez Merkezi].

<http://crea.tips/tasarim/grafik-tasarim/fark-yaratan-ambalaj-tasarimlari/#prettyPhoto>  
(Başpınar, 2007)

Becer, E. (2009). Üniversitede grafik tasarım eğitimi. *Grafik Tasarım Görsel İletişim Kültürü Dergisi*, (30), 74.  
(Becer, 2009)

Becer, E. (2017). *Ambalaj tasarımı*. Dost Kitabevi Yayınları.  
(Becer, 2017)

Boztaş, E. (2011). Grafik tasarım eğitimi için görsel çoklu ortam materyali geliştirme. *Ege Eğitim Dergisi*, (12), s:44-62. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/57012>  
(Boztaş, 2017)

Buçukoğlu, M. (2020). Üniversitelerde grafik tasarım eğitimi ve öğrenme-öğretme süreci içinde "deneysel tipografi" dersi. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication - TOJDAC*, 10(4), s:573-586. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1223593>  
(Buçukoğlu, 2020)

Çaydere, O. (2015). Grafik tasarım programlarına ilişkin öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (40), s: 344-376.  
[https://web.archive.org/web/20180424080226id /  
http://iletisimdergisi.gazi.edu.tr/site/index.php/İKAD/article/viewFile/195/159](https://web.archive.org/web/20180424080226id/http://iletisimdergisi.gazi.edu.tr/site/index.php/İKAD/article/viewFile/195/159)  
(Çaydere, 2015)

Çaydere, O. (2016). Grafik tasarım eğitiminde temel tasarım eğitiminin önemi. *Fine Arts (NWSAFA)*, 11(2), s: 93-97. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/186646>  
(Çaydere, 2016)

Çınar, H., Müezzinoğlu, M. K. & Sungur, M. (2017). Tasarım eğitiminde form yaratma sürecinde bir örnek: biyomimesis. *Asos Jurnal Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (63), s: 654-664.  
<https://doi.org/10.16992/ASOS.13302>  
(Çınar, 2017)

Dokuzlar, B. K. (2018). Çevresel bir yaklaşım doğrultusunda sanat ve tasarım çalışmaları. *Medeniyet Sanat- MÜ Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 4(1), s: 33-52.  
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/560864>  
(Dokuzlar, 2018)

Ertosun, A. (2006). *Türkiye'deki grafik sanat eğitimi ile amerika'daki grafik sanat eğitiminin karşılaştırılması* (Tez No.189789) [Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi. Ulusal Tez Merkezi].  
(Ertosun, 2007)

Gürcüm, B. H. & Kartal (2021). Tekstil tasarımında esin kaynaklarını yansıtmaya yöntemleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14(77), s: 545-557.  
<https://www.sosyalarastirmalar.com/articles/methods-for-reflecting-sources-of-inspiration-in-textile-design.pdf>  
(Gülcüm ve Kartal, 2021)

Leonard, N. & Ambose, G. (2015). *Grafik tasarımında tasarım için araştırma*. Literatür Yayıncılık.  
(Leonard ve Ambose, 2015)

Özmutlu, A. (2021). Grafik tasarımı öğrencilerinin gözünden tasarımcı olmak ve tasarım süreci. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (33), 141-153.  
<https://doi.org/10.20875/makusobed.858613>  
(Mutluoğlu, 2021)

Öztürk, A. İ. (2022). *Ambalaj tasarımında kullanılan kültürel sembollerin satın alma davranışı üzerine analizi* (Tez No. 750410) [Yayınlanmış doktora tezi, Marmara Üniversitesi. Ulusal Tez Merkezi].

<https://katalog.marmara.edu.tr/veriler/cokluortam/cokluortam/E/C/B/E/E/630778c2ae7e8.pdf>  
(Öztürk, 2022)

Megep. (2012). Grafik ve fotoğraf ambalaj üzeri düzenleme. [http://megep.meb.gov.tr/mte\\_program\\_modul/moduller\\_pdf/Ambalaj%20%C3%9Czeri%20D%C3%BCzenleme.pdf](http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Ambalaj%20%C3%9Czeri%20D%C3%BCzenleme.pdf)  
(Megep, 2012)

Seivewright, S. (2013). *Moda tasarımında araştırma ve tasarım*. Literatür Yayıncılık.  
(Seivewright, 2013)

Şahin, S. (2010). *Grafik tasarımda esinlenme, intihal ve özgünlük incelemesi* (Tez No.264249)  
[Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi. Ulusal Tez Merkezi].  
(Şahin, 2010)

Tanyeli, D. (2018). *Bir tüketim nesnesi olan parfümlerin ambalaj tasarımlarının grafik tasarım ilkeleri açısından incelenmesi* (Tez No.529922) [Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi. Ulusal Tez Merkezi].  
(Tanyeli, 2018)

Yıldırım, M. (2012). Grafik tasarım eğitiminde yaratıcılığın süreç içerisindeki önemi. *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 30(1), s:39-49. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/66923>  
(Yıldırım, 2012)